

ความต้องการจำเป็นและแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครู
ตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาพิจิตร

NEEDS AND GUIDELINES FOR USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE WORK OF
TEACHERS ACCORDING TO TEACHER POSITION STANDARDS IN SCHOOLS
UNDER THE PHICHIT SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE.

สาธิต แก้วอำ^{1*} และ ทิพรัตน์ ลิทธิวงศ์²

Satit Kaewum^{1*} and Tipparat Sittiwong²

(วันที่รับบทความ: 12 มีนาคม 2569, วันที่แก้ไขบทความ: 12 เมษายน 2569, วันที่ตอบรับ: 21 เมษายน 2569)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น 2) ศึกษาแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 285 คน โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิโดยเทียบสัดส่วนและสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการจำเป็นในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมเท่ากับ 0.031 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.036$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.026$) และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.019$) 2) แนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครู แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูใช้เทคโนโลยีเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อลดภาระงานและเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ใช้ปัญญาประดิษฐ์จำแนกและติดตามพัฒนาการผู้เรียน เพื่อออกแบบการเรียนรู้เฉพาะบุคคลและสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างมีข้อมูลรองรับ 3) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ครูใช้เทคโนโลยีสืบค้น สังเคราะห์ความรู้ และพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; ปัญญาประดิษฐ์; มาตรฐานตำแหน่งครู; การปฏิบัติงานของครู

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹ Master of Education Program in Educational Administration, Naresuan University

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

² Lecturer of Faculty of Education, Naresuan University

*Corresponding author e-mail: satitk67@nu.ac.th Tel. 0971165050

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the priority needs, and 2) to study the guidelines for using artificial intelligence (AI) in performing duties according to the teacher position standards of schools under the Phichit Secondary Educational Service Area Office. The sample consisted of 285 school administrators and teachers, determined by using Krejcie and Morgan's table and selected through proportional stratified random sampling based on school sizes. The research instrument was a 29-item, 5-point rating scale questionnaire with a content validity ranging from 0.67 to 1.00 and a reliability of 0.86. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNI modified), and content analysis. The research findings were as follows: 1) The overall priority need for using artificial intelligence in teachers' duty performance according to the position standards of schools under the Phichit Secondary Educational Service Area Office was at 0.031. When considering each aspect, it was found that the learning management aspect had the highest priority needs index (PNI modified = 0.036), followed by the promotion and support of learning management aspect (PNI modified = 0.026), while the self and professional development aspect had the lowest index (PNI modified = 0.019). 2) The guidelines for using artificial intelligence in teachers' duty performance according to the position standards were divided into 3 aspects: (1) Learning Management: Teachers should use technology to systematically collect and analyze classroom research data to reduce workload and enhance data reliability. (2) Promotion and Support of Learning: AI should be utilized to classify and track learners' development in order to design personalized learning experiences and communicate with parents using evidence-based data. (3) Self and Professional Development: Teachers should use technology to continuously search for information, synthesize knowledge, and develop innovations to sustainably elevate professional standards and learner quality.

Keywords: needs; Artificial intelligence; Teacher professional standards; Teacher Performance

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภาควิชาใจในชาติ มีความเชี่ยวชาญตามความถนัด และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รัฐมีหน้าที่จัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2560) ประกอบกับสภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยต้องปรับปรุงและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในหลายด้าน อาทิ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (อภิรตธีร์ ทรัพย์ประวัต, 2568) ทั้งนี้ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตซึ่งรัฐมีหน้าที่สำคัญที่ต้องจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงพร้อมกับการปรับปรุงแบบตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

โดยบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาและการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากครูเป็นบุคลากรหลักในการขับเคลื่อนการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550) การบริหารที่มีประสิทธิภาพสามารถสนับสนุนครูทั้งในด้านวิชาการและสภาพแวดล้อมการทำงาน ช่วยสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจในการทำงาน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพผ่านการอบรม การจัดสวัสดิการที่เหมาะสม และการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การบริหารที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงเน้นการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม แต่ยังต้องมุ่งพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนความสามารถของครูอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเตรียมความพร้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นหลัก ดังที่ ประเทศฟินแลนด์เป็นตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการบูรณาการ AI เข้ากับระบบการศึกษา โดยจัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AI และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับประเทศไทย การพัฒนาทักษะของครูด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ยังต้องได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเสริมศักยภาพในการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีนี้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2565) การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและยกระดับการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ในด้านวิชาการ สภาพแวดล้อมการทำงาน และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการเตรียมความพร้อมให้ครูสามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทยุคดิจิทัล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรจึงได้มีทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (พ.ศ. 2565-2568) โดยมุ่งพัฒนาและส่งเสริมระบบการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อเสริมความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบกับการใช้นวัตกรรมเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ โดยคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นไทยและต่อยอดสู่ Soft Power และส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ โดยกำหนดนโยบาย Q2 : Quality of Teacher ครูผู้สอนคุณภาพ มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคลากร มืออาชีพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและมีการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ให้โอกาสเรียนได้ลงมือศึกษาค้นคว้าด้วยการปฏิบัติจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้สื่อสารและนำเสนอผลการศึกษาด้วยตนเอง พร้อมให้คำปรึกษาแนะนำที่ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร, 2566) ทั้งนี้ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษามีข้อคิดเห็นสำหรับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง รวมถึงการปฏิบัติงานอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ในการปฏิบัติงานของครูมีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ทั้งในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน การออกแบบสื่อการสอนเฉพาะบุคคล และการประเมินผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยลดภาระงานธุรการของครู ทำให้ครูมีเวลาและพลังงานมากขึ้นในการวางแผนการสอนและพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ให้เกิดผลสูงสุดจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากการบริหารการศึกษาที่มีวิสัยทัศน์และนโยบายชัดเจน เช่น การจัดอบรมเพื่อเสริมทักษะดิจิทัลและความเข้าใจเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ให้แก่ครู การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และการกำหนดแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่คำนึงถึงจริยธรรมและความปลอดภัยของข้อมูล การบริหารที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ปัญญาประดิษฐ์

กลายเป็นเครื่องมือเสริมศักยภาพของครูได้อย่างแท้จริง ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน ซึ่งในปัจจุบัน สภาพการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ยังคงไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยหรือสำรวจเชิงระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบคลุม และสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในการบริหารและจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพอันพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรนำไปสู่การศึกษาและเสนอแนะแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรโดยจำแนกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 30 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 46 คน ครู จำนวน 936 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,012 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 285 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เทียบสัดส่วนและสุ่มอย่างง่าย โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 21 คน และครูจำนวน 264 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

พิจิตร มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ชนิดตอบสนองรายการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2. นำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา เพื่อขอความเห็นชอบ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 29 ข้อ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อให้มีความถูกต้องและชัดเจน โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

4. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยวิธีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 รวมทั้งหมด 29 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูโรงเรียนสระหลวงวิทยาคม ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยใช้วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามแนวทางของครอนบาคซึ่งค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลควบคู่กับแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ให้แก่สถานศึกษา และได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทั้งสิ้น จำนวน 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ในงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วจัดลำดับความสำคัญของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครู ด้วยการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) โดยกำหนดศึกษาความต้องการจำเป็นรายด้านทุกด้าน และศึกษาความต้องการจำเป็นรายข้อที่สำคัญของแต่ละทักษะเรียงจากค่าดัชนี PNI_{modified} มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม (Index of Item - Objective Congruence: IOC) หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ของแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.86

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified})

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกเจาะจง(Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการปฏิบัติงานของครู มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการปฏิบัติงานของครู ซึ่งมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารการศึกษาและมีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรโดยการเลือกจากข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ที่มีค่าสูงที่สุด 3 อันดับในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผ่านการประเมินระดับความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ถึงผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 คน และดำเนินการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวเป็นรายบุคคลตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมายบันทึกข้อมูลด้วยการจดบันทึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยนำข้อมูลที่ได้จากวิธีการจดบันทึกและการบันทึกวิดีโอ มาจัดพิมพ์เป็นข้อมูล นำเข้าสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียงแบบพรรณนา แล้วสรุปประเด็นเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

สภาพปัจจุบันของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

สภาพพึงประสงค์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

การประเมินดัชนีความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ในภาพรวมเท่ากับ 0.031 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด (PNI_{modified} = 0.036) รองลงมา ได้แก่ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ตามลำดับ

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

การปฏิบัติงานของครูตาม มาตรฐานตำแหน่งครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.16	0.79	มาก	4.31	0.75	มาก	0.036	1
2. ด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้	4.18	0.78	มาก	4.29	0.71	มาก	0.026	2
3. ด้านการพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ	4.26	0.75	มาก	4.34	0.69	มาก	0.019	3
โดยรวม	4.20	0.78	มาก	4.33	0.72	มาก	0.031	-

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและเสนอแนะทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทำให้ได้แนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้

ครูต้องวางแผนเพื่อใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ โดยนำปัญญาประดิษฐ์ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลมาใช้เป็นกลไกหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในชั้นเรียน ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเพิ่มความเป็นระบบ ลดภาระงานเอกสาร และยกระดับความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะการวิเคราะห์แนวโน้ม การจัดหมวดหมู่ข้อมูล และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลและเสริมความสมบูรณ์ของผลการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบกับนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแพลตฟอร์มดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล และการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่งและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีแนวทาง ดังนี้

ครูควรนำปัญหาประดิษฐ์มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูล ผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อจำแนกผู้เรียนเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และป้องกันความเสี่ยงทางการเรียนได้อย่างตรงประเด็นและทันทั่วทั้ง นำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนที่ผ่านการวิเคราะห์ด้วยปัญหาประดิษฐ์มาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แบบเฉพาะบุคคล โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด ความสามารถ และความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน แต่ละคนใช้ข้อมูลดังกล่าวในการจัดกลุ่มผู้เรียน การปรับกิจกรรมการเรียนรู้ และการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ประกอบใช้แพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์เพื่อช่วยในการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยสรุปข้อมูลในรูปแบบรายบุคคลและภาพรวมของสถานศึกษาและใช้รายงานดังกล่าวในการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ รวมถึงใช้เป็นข้อมูลประกอบการสื่อสารกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม

3. ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ มีแนวทาง ดังนี้

ครูต้องใช้ปัญหาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการสืบค้น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ทางการศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ครูควรนำปัญหาประดิษฐ์มาใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการสอน สื่อดิจิทัล และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ประกอบกับใช้ปัญหาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมทักษะดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการใช้ปัญหาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ครูใช้ปัญหาประดิษฐ์สร้างและนำองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนและสร้างนวัตกรรมการสอน มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเพราะ ครูต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพตนเองให้สามารถใช้ปัญหาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ วิเคราะห์ และต่อยอดสู่การออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทการจัดการศึกษาปัจจุบันที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ครูจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ออกแบบการเรียนรู้ และใช้ปัญหาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนการสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาวิชาชีพครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และการสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัญหาประดิษฐ์ในมิติดังกล่าวควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในระดับสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับแนวคิดของ Akgun และ Greenhow (2022) กล่าวว่า ปัญหาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือสนับสนุนการคิดเชิงวิพากษ์ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมดิจิทัล อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในภาพรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรพิมพ์ วงศ์ประชารัตน์ (2568) กล่าวว่า การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการสอน ควรมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ครูสามารถใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและปัญหาประดิษฐ์ในการสืบค้น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์

ความรู้ ตลอดจนจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการสนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ สถานศึกษาคควรจัดทำและพัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์กิจกรรมและผลการดำเนินงานด้านวิชาการให้เป็นปัจจุบัน โปร่งใส และเข้าถึงได้ง่าย โดยดำเนินการภายใต้หลักจริยธรรมทางวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพการวิจัย การสร้างนวัตกรรมการสอน และภาพลักษณ์ทางวิชาการของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ผลการศึกษาแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า ครูควรมีแนวทางการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานของครู ดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูควรวางแผนใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลร่วมกับปัญญาประดิษฐ์เป็นกลไกสำคัญในการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบในรูปแบบดิจิทัล เพื่อช่วยลดภาระงานเอกสาร เพิ่มความถูกต้อง และยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลวิจัย โดยสามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์แนวโน้ม การจัดหมวดหมู่ข้อมูล และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้และออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล ตลอดจนพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานตำแหน่งและจรรยาบรรณวิชาชีพครูสอดคล้องกับแนวคิดของ พงศ์พันธุ์ ไพโรจน์ (2566) ที่อธิบายว่า ปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่สามารถคิด วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลได้ใกล้เคียงมนุษย์ จึงเหมาะต่อการนำมาใช้ในการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Nur Fitria (2021) ที่กล่าวว่า ปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของกระบวนการเรียนรู้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ รวมถึงแนวคิดของ Zhao (2024) ที่อธิบายว่า ระบบปัญญาประดิษฐ์ซึ่งใช้เทคนิคการเรียนรู้ของเครื่องสามารถสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่เห็นได้ชัด เช่น ระบบ IBM Watson Education ที่ใช้เทคโนโลยี Cognitive Computing ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนจำนวนมาก เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งข้อมูลเชิงลึกดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ปากดี (2566) ที่พบว่า การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในสถานศึกษาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและยกระดับคุณภาพทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการศึกษา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อจัดทำและบริหารข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ พบว่า ครูควรใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวม วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปจำแนกกลุ่มผู้เรียนวางแผนช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และป้องกันความเสี่ยงทางการเรียนได้อย่างตรงประเด็น อีกทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงใช้แพลตฟอร์มปัญญาประดิษฐ์ในการจัดทำรายงานผลการเรียนรู้และความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งในระดับรายบุคคลและภาพรวมของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการติดตาม ประเมินผล และสื่อสารกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2567) ที่กำหนดให้ครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเพื่อใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ รวมถึงดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน โดยการใช้ปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยลดภาระงานเอกสารและเพิ่มความถูกต้องของฐานข้อมูล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด Personalized Learning ที่เน้นการปรับกระบวนการเรียนรู้

ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคล ตลอดจนแนวคิดของ Fullan (2007) ที่เน้นการบริหารการศึกษานบนฐานข้อมูล (Data-driven Decision Making) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ Wang et al. (2023) ที่ระบุว่าการใช้ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์ด้วยปัญญาประดิษฐ์สามารถสนับสนุนการจัดกลุ่มผู้เรียน การปรับกิจกรรมการเรียนรู้ และการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ สอนศรี (2567) ที่พบว่า การนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการรวบรวม วิเคราะห์ และรายงานข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ช่วยเพิ่มความแม่นยำในการติดตามพัฒนาการผู้เรียนและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงวิชาการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาผู้เรียนและสร้างนวัตกรรมการสอน พบว่า ครูควรใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการสืบค้น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางการศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาตนเองและยกระดับการจัดการเรียนรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบนวัตกรรมการสอน สื่อดิจิทัล และกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยเสริมสร้างทักษะดิจิทัล ความเป็นมืออาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Theory) ที่เน้นการแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนบทบาทของครูในฐานะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) ผ่านการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ในการสืบค้นและสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด AI-TPACK (Artificial Intelligence – Technological Pedagogical Content Knowledge) ที่เน้นการบูรณาการเทคโนโลยี วิธีสอน และเนื้อหา เพื่อพัฒนานวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อภิญญา หิรัญญะเวช (2567) ที่ระบุว่าปัญญาประดิษฐ์สามารถช่วยครูสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้และพัฒนาสื่อหรือแอปพลิเคชันทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่ส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานผ่านเครือข่ายดิจิทัล ซึ่งช่วยยกระดับความเป็นมืออาชีพของครูอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนิดา สุวรรณวงศ์ (2567) ที่พบว่าปัญญาประดิษฐ์มีบทบาทสำคัญต่อการบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยีของครู ทำให้สามารถสร้างสรรค์เนื้อหา สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การพัฒนาวิถีการทางการศึกษาและการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำหนดยุทธศาสตร์บูรณาการการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และการกำกับติดตาม เพื่อให้การขับเคลื่อนเกิดผลเชิงรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในงานวิจัยในชั้นเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลและเทคโนโลยีอัจฉริยะ โดยเชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ การรายงานข้อมูลผู้เรียน และระบบดูแลช่วยเหลือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ลดภาระงานครู และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน

1.3 ครูควรพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง พร้อมประยุกต์ใช้ในงานสอน งานวิจัย และงานวิชาชีพ ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือ

สนับสนุนการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การพัฒนานวัตกรรมการสอน และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบจริยธรรมวิชาชีพ และความเหมาะสมกับบริบทผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลลัพธ์เชิงประจักษ์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คุณภาพการสอน และภาระงานครู

2.2 ควรนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาและยกระดับสภาพการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละด้าน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครูทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ และ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ซึ่งการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการปฏิบัติงานมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาและเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานตำแหน่งครู ทั้งนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทางเทคโนโลยี แต่เป็นระบบสนับสนุนการทำงานเชิงวิชาชีพที่ช่วยให้ครูสามารถสืบค้น วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่ พัฒนานวัตกรรมการสอน จัดการและวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รวมถึงใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ครูสามารถปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้ออกแบบการเรียนรู้และผู้พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมดิจิทัลและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์. (2568). การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมการสอนของครู. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 12(1), 45–60.
- พนิดา สุวรรณวงศ์. (2567). พฤติกรรมการตั้งใจใช้ของครูในการใช้ปัญญาประดิษฐ์อัจฉริยะในการสอนในรูปแบบของความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนและเทคโนโลยี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสารมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 21(1), 250–259.
- รัตนภรณ์ สอนศรี. (2567). ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 2 ตามแนวคิดความฉลาดรู้ปัญญาประดิษฐ์. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2567). *มาตรฐานตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา* (หนังสือเวียน ที่ ศธ 0206.4/ว 19). กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. (2566). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2566–2570*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล. (2562). *เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สำหรับการบริหารงาน และการบริการภาครัฐ. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล*
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). *ภาวะความเป็นผู้นำ*. ส.เอเชียเพลส.

- สุพัตรา ปากดี. (2566). แนวทางการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิญา หิรัญญะเวช. (2567). บทบาทของปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาวิทยาการคอมพิวเตอร์. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยี, 4(1), 13–18.
- Akgun, S., & Greenhow, C. (2022). Artificial intelligence in education: Addressing ethical challenges in K-12 settings. *British Journal of Educational Technology*, 53(5), 1042–1061.
- Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). Teachers College Press.
- IBM Watson Education. (2023). *Transforming education with AI*. [IBM](#)
- Nur Fitria, T. (2021). The use of artificial intelligence in English teaching and learning. *ELT Echo: The Journal of English Language Teaching in Foreign Language Context*, 6(1), 75–84.
- Wang, T., Lund, B. D., Marengo, A., Pagano, A., Mannuru, N. R., Teel, Z. A., & Pobocek, J. (2023). Exploring the potential impact of artificial intelligence (AI) on international students in higher education: Generative AI, chatbots, analytics, and international student success. *Applied Sciences*, 13(11), 6716.
- Zhao, Y. (2024). Artificial intelligence in education: Foundations, practice, and potential. *Journal of Educational Technology & Society*, 27(1), 45–58.